

A Pécsi Ítéltábla a dr. Palka Sándor Ügyvédi Iroda által képviselt **I.rendű felperes neve** (I.rendű felperes címe) felperesnek - a dr. Kecskésné dr. Horváth Erika Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes neve** (alperes címe.) alperes ellen biztosítási összeg megfizetése iránt a Somogy Megyei Bíróságon indított perében a 2011. március 17. napján kelt 21.P.20.969/2009/37. számú ítélet ellen a felperes részéről 41. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéltét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja, és az alperes által fizetendő marasztalási összeget 4.275.868 (négymillió-kettőszázhetvenötezer-nyolcszázhatvannyolc) forintra, és ezen összegből 3.537.868 (hárommillió-ötszázharminchétezer-nyolcszázhatvannyolc) forintnak 2008. január 23. napjától, 378.000 (háromszázhetvennyolcezer) forintnak 2008. november 21. napjától, 360.000 (háromszázhatvanezer) forintnak 2009. január 11. napjától járó, az elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamatára felemeli.

Mellőzi a felperesnek elsőfokú perköltségben történt marasztalását, és megállapítja, hogy a felek az elsőfokú eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

A keresetet ezt meghaladóan tekinti elutasítotttnak.

Az alperes által az állami adóhatóság külön felhívására fizetendő le nem rótt elsőfokú eljárási illeték összegét 275.000 (kettőszázhetvenötezer) forintra, míg a bírósági gazdasági hivatal felhívására fizetendő állam által előlegezett költség összegét 151.000 (százötvenegyezer) forintra felemeli.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 107.000 (százhetezer) forint másodfokú eljárásban felmerült költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak - az állami adóhatóság külön felhívására - 75.600 (hetvenötezer-hatszáz) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes a tulajdonát képező n 0000/1. helyrajzi szám alatt felvett lakóház, udvar és gazdasági épület megnevezésű ingatlanra 2006. évben az alperessel családi biztosítás megnevezésű vagyonbiztosítási szerződést kötött. A biztosítási szerződés az épületre, építményre a biztosító által javasolt egységáron, míg a háztartási ingóságokra a felperes által javasolt egységáron jött létre. A biztosítási ajánlat szerint az ingatlan állandóan lakott, a háztartási ingóságok esetében a biztosítási összeg 4.000.000 forint.

Az ingatlanon található lakóházban 2007. május 31. napján tűz keletkezett, amelynek következtében az épület, illetve a benne található ingóságok károsodtak. A tüzeset időpontjában az épületben lévő ingóságok új állapotban való beszerzési értéke 5.564.000 forint volt. A károsult ingóságok új állapotban való beszerzési értéke, illetve javítási költsége 3.316.860 forint, az épület új értéken számított helyreállítási költsége 6.229.943 forint.

A tüzesetet követően, 2007. június 2. napján megkötött bérleti szerződéssel a felperes határozatlan időre bérbe vette a S.I. tulajdonát képező N, A utca 00/1. szám alatti lakást. A bérleti díjat havi 45.000 forintban határozták meg, amelyen felül a felperest terhelték az ingatlan fenntartási költségei (villany, gáz, víz és szemétszállítási díj). A felek abban is megállapodtak, hogy a költözés díját (összesen 50.000 forintot) a bérbeadó rendezi, amelyet a szerződés megszűnésekor a felperes köteles a részére megfizetni. A felperes a 2009. január 14. napján kelt, és az alpereshez eljuttatott levelében tizenkilenc hónapra összesen 855.000 forint bérleti díj megtérítését igényelte.

Az alperes javaslatára a felek 2007-ben a biztosítási szerződést módosították, és a háztartási ingóságok körében a biztosítási összeget 7.500.000 forintban határozták meg.

A felperes tulajdonát képező ingatlanba 2008. szeptember 6-7. közötti időszakban betörtek, és onnét - 45.000 forint rongálási kárt okozva - különböző ingóságokat tulajdonítottak el. 2008. október 24. napja és október 28. napja között a melléképületbe ismeretlen személyek ismét behatoltak. A lopással okozott kár 340.000 forint, a rongálási kár 20.000 forint volt. A N Rendőrkapitányság 14050/1125/2008.bü. számú határozatával a nyomozást mindkét bűncselekmény miatt megszüntette, mert az elkövető kiléte a nyomozás során nem volt megállapítható.

Az alperes a felperes részére 2007. július 6-án 609.190 forintot, 2007. július 9-én 4.644.377 forintot, 2007. december 12-én 1.235.491 forintot, majd 2008. november 20-án 28.710 forintot fizetett meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest további 2.902.102 forint, valamint ezen összegből 2.179.102 forintnak 2008. február 17. napjától, 363.000 forintnak 2008. november 21. napjától, 360.000 forintnak pedig 2009. január 11. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította, és rendelkezett az eljárási költségek viseléséről. A tűzbiztosítási esemény következtében sérült ingatlan új értéken történő helyreállításának költségét E.J. peren

kívül készített, a felek által sem vitatott szakvéleménye alapján - általános forgalmi adó nélkül - 6.229.943 forintban állapította meg. A felperes keresetét az általános forgalmi adó megfizetésére irányuló részében nem találta megalapozottnak, mert az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig a helyreállításról számlát nem csatolt. Számla hiányában adófizetési kötelezettsége nem keletkezett, így az ezzel kapcsolatos költségeket - mivel azok nem merültek fel - nem háríthatja át az alperesre. A perben beszerzett tárgyszakértői vélemény, a felek előadása, valamint a tanúvallomások alapján rögzítette, hogy a felperesi ingatlanban a tűzesetkor megtalálható háztartási ingóságok új állapotban való beszerzési értéke 5.700.660 forint volt, amelyből az alperes 5.564.000 forintot ismert el. Miután az elsőfokú bíróság ezt a felperesre kedvezőbbnek találta, a továbbiakban ezt vette figyelembe. Megállapította, hogy a vagyonbiztosítási szerződés a felperes hivatkozásával szemben nem az alperes által javasolt biztosítási összeggel jött létre - amely a vagyonbiztosítás különös feltételeinek III/3. pontja alapján kizárná az alulbiztosítás jogkövetkezményeinek alkalmazását -, hanem a felperes által megjelölt 4.000.000 forint biztosítási összeg meghatározása mellett. Erre figyelemmel a Ptk.553.§-ának (2) bekezdése, illetve a vagyonbiztosítás különös feltételeinek III/2. pontja alapján alulbiztosítás áll fenn, így a felperes a 3.316.860 forint értékű károsodott vagyontárgy 71,8907261%-ában jogosult térítésre, 2.384.515 forint összegben. A 2008. szeptember 6-a és szeptember 7-e között történt betöréssel összefüggésben érvényesített igények elbírálása kapcsán azt állapította meg, hogy a biztosítási esemény időpontjában az ingatlan lakatlan volt, ezért a biztosítási szerződés szerint az alperes térítési kötelezettsége 318.000 forint összeg erejéig áll fenn. Az ingatlan lakottságának megítélése során döntő jelentőséget tulajdonított annak, hogy a 2009. január 14. napján kelt levelében a felperes juttatta el az alpereshez a 2007. június 2. napján kelt bérleti szerződést, amelyre figyelemmel havi 45.000 forint megfizetését kérte. A rongálási kár összegét az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelésével 45.000 forintban állapította meg. Az ingatlanba történt második behatolással összefüggésben az eltulajdonított sertések értékében, 340.000 forintban marasztalta az alperest, míg a rongálási kárt a felek egyező előadása alapján 20.000 forintban határozta meg.

Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása, és az alperest terhelő marasztalás összegének 5.988.034 forintra történő felemelése érdekében a felperes fellebbezett. Az épület helyreállítási költsége tekintetében kérte az alperest az általános forgalmi adó megfizetésére is kötelezni, 1.245.989 forint összegben. Álláspontja szerint a biztosítási szerződés nem tartalmaz olyan kikötést, amely szerint a káresemény bekövetkezésekor az alperes kizárólag a helyreállítási költség nettó értékét téríti meg. A vagyonbiztosítás különös feltételeinek VII.3.1. pontja szerint az alperes az új értéken számított helyreállítási költség megtérítésére köteles, és ennek megfelelően a pert megelőzően is bruttó értékben teljesített. A tűzbiztosítási eseményben sérült ingóságok megtérítésére irányuló keresete kapcsán az alperest további 1.453.040 forintban kérte marasztalni. Arra hivatkozott, hogy az ingóságok körének megállapításánál őt az alperes megtévesztette, mert nem közölte vele, hogy nem az összes vagyontárgyat kell feltüntetnie, hanem csak az adott ingatlanban tárolt és sérült ingóságokat. Amikor az alperes megtévesztő magatartása tudomására jutott, akkor módosította a vagyontárgyak körét, így az alulbiztosítás jogkövetkezményei nem alkalmazhatók. Aggályosnak találta egyes vagyontárgyaknak az elsőfokú ítéletben megjelölt értékét is,

miután az elsőfokú bíróság több esetben figyelmen kívül hagyta a szakértői véleményben foglaltakat. Tévesnek találta az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását is, hogy a perbeli ingatlan az első betörés időpontjában lakatlan volt. Álláspontja szerint a N Önkormányzatának Jegyzője által kiadott hatósági bizonyítvány igazolja az ingatlan lakottságát, míg a jegyző 2011. március 19-én kelt nyilatkozata a bejelentett lakcím és a biztosítási szerződésen szereplő helyrajzi szám egyezőségét. A csatolt közokiratokkal szemben az alperes előadása, illetve egy bérleti szerződés nem lehet alkalmas az ingatlan lakatlanságának megállapítására. Miután az ingatlan folyamatosan lakott volt, a 2007. december 20. napján létrejött adásvételi szerződés alapján, az abban foglalt, és a biztosítási esemény során eltulajdonított háztartási ingóságok értékének, összesen 3.528.000 forintnak a megtérítésére is kérte az alperest kötelezni, valamint az elsőfokú bíróság által megállapított 45.000 forint rongálási kárral szemben az alperes elismerésre figyelemmel 60.000 forint rongálási kárban marasztalni. Hivatkozott arra is, hogy amennyiben az ingatlan valóban lakatlan lett volna, úgy az elsőfokú bíróságnak az alperest a bérleti díjban kellett volna marasztalnia.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A tűzbiztosítási esemény kapcsán a Ptk.355.§-ának (4) bekezdésére utalva azt hangsúlyozta, hogy amennyiben a felperes általános forgalmi adó fizetési kötelezettséget nem keletkeztető módon állította helyre az ingatlant, akkor az általános forgalmi adó összegére igényt sem tarthat.

A fellebbezés kisebb részében alapos.

Az elsőfokú bíróság által egyébként helyesen, a bizonyítékok körültekintető és okszerű mérlegelésével megállapított tényállást a másodfokú bíróság annyiban módosítja, hogy az épület új értéken számított helyreállítási költsége 6.229.943 forint + ÁFA, összesen 7.475.932 forint. Az első betörés alkalmával a felperesnek rongálással okozott kár 60.000 forint. Kiegészíti ugyanakkor a tényállást azzal, hogy N Jegyzője, mint elsőfokú építési hatóság 1114/2007. számú határozatával 2007. június 28. napján a lakóépület használatát azonnali hatállyal megtiltotta.

A másodfokú bíróság a tényállás fenti módosítása és kiegészítése ellenére is túlnyomó részben helyesnek találta az elsőfokú bíróság által levont jogi következtetéseket, és csak az épület helyreállítási költsége tekintetében felmerülő általános forgalmi adó fizetési kötelezettség tekintetében foglalt el az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi álláspontot.

A felek között létrejött, a Ptk.536.§-ának (1) bekezdése szerinti biztosítási szerződés, azon belül is az 548.§-a szerinti Cs vagyont biztosítási szerződés különös feltételeinek VII.3.1. pontja szerint megtéríti a biztosító a biztosítási események által a biztosított épületekben, építményekben okozott károk káridőponti új értéken számított helyreállítási költségeit, maximum a biztosítási összeg mértékéig. Az új érték megállapításának alapja a károsodottal azonos nagyságú, kivitelezettségű és minőségű épület építési költsége.

A biztosítási esemény bekövetkezésekor tehát az alperes a helyreállítási költséget köteles megtéríteni. Miután a szabályzat a helyreállítás (javítás) költségeinek körét nem határozza meg, mindazokat a munkadíjakat, anyagárakat és egyéb járulékos költségeket helyreállítási költségként kell megtéríteni, amelyek a helyreállítás során szükségképpen felmerülnek. Az általános forgalmi adó a helyreállítási költségeket terhelő járulékos költség, és miután az alperesi szabályzat olyan kikötést nem tartalmaz, hogy az alperes a járulékos költségek megfizetésére nem köteles, attól függetlenül tartozik az általános forgalmi adóval együtt számított helyreállítási költséget megfizetni, hogy a helyreállítás ténylegesen megtörtént-e vagy sem. Nem értett egyet a másodfokú bíróság azzal az állásponttal, hogy helyreállítás hiányában az általános forgalmi adó a felperest nem terhelte, így az alperesre nem hárítható át. Az ingatlan teljes körű helyreállítása sem történt meg a mai napig, így kifizetés hiányában annak teljes költsége sem terhelhette a felperest. Az alperes fellebbezési ellenkérelmében alaptalanul hivatkozik a Ptk.355.§-ának (4) bekezdésére, ugyanis nem kártérítést nyújt, hanem szerződéses szolgáltatást, és e szolgáltatást a szerződésben foglaltak szerint kell megfizetnie (BH 1995.218).

Mindezekre figyelemmel az alperes a tűzbiztosítási eseménnyel összefüggésben a szakértői véleményben kimunkált 6.229.943 forint helyreállítási költség tekintetében az általános forgalmi adó megfizetésére is köteles, a szakértő által megjelölt, illetve a felperes fellebbezésében is igényelt 1.245.989 forint összegben.

Alaptalanul sérelmezte a felperes fellebbezésében a Ptk.553.§-ának (2) bekezdése, illetve a vagyonbiztosítás különös feltételeinek III.2. pontja szerinti alulbiztosítás jogkövetkezményeként az aránylagos térítés alkalmazását. A csatolt biztosítási ajánlat, illetőleg biztosítási kötvény szerint a háztartási ingóságok tekintetében a biztosítási összeget a felperes határozta meg 4.000.000 forint összegben, amelyet csak 2007. november 1. napjától módosított az alperes által javasolt 7.500.000 forint összegre. A biztosított, illetve sérült ingóságok leltárát a kárrendezés eljárásban, illetve a keresetlevél benyújtásakor is a felperes állította össze, amelyet - fellebbezési hivatkozásával szemben - akkor módosított, amikor megismerte az alperesnek az alulbiztosítással kapcsolatos álláspontját. Ennek során olyan ingóságokat is törölni kért a vagyonleltárból, amelyeknek meglétét és a káresemény során történt sérülését korábban határozottan állította, és amelyek tekintetében a tanúvallomások is egyértelműek voltak. Helyesen járt el ezért az elsőfokú bíróság, amikor a felperes nyilatkozatától függetlenül kizárólag azokat az ingóságokat hagyta figyelmen kívül, amelyeket a biztosítási szabályzat értelmében kellett a leltárból kirekeszteni. Az ingóságok újra beszerzési árát az elsőfokú bíróság az igazságügyi szakértői vélemény figyelembevételével állapította meg, az attól való eltérésnek minden esetben részletes és helyes indokát adta. Ugyancsak helyesen, a tanúvallomások, illetőleg a szakértői véleményben tett megállapítások összevetésével állapította meg a sérült ingóságok körét, azok helyreállításának, illetve újra beszerzésének költségét. Mindezek alapján helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a perbeli biztosítási szerződésnél alkalmazni kell az alulbiztosítás jogkövetkezményét, helyesen állapította meg ennek az arányát, és az ennek figyelembevételével a felperest megillető biztosítási szolgáltatás összegét is.

Alapvetően támadja a felperes az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását is, hogy a 2008. szeptember 6. és 7. napja között történt első betörés alkalmával a perbeli ingatlan lakatlan volt. A vagyonbiztosítás különös feltételei VII.2.4.1. pontja szerint, ha a biztosított épületet biztosítási esemény által okozott kár miatt az illetékes hatóság lakhatatlanná nyilvánítja, a biztosító - a szabályzatban meghatározott limiten belül - megtéríti az ideiglenes lakás bérleti díját és a költözés költségeit. A felperes nyilvánvalóan a biztosítási szabályzat e rendelkezésére figyelemmel 2009. január 14. napján levélben fordult az alpereshez, amelyben a tűzbiztosítási esemény bekövetkezésétől számított tizenkilenc hónapra összesen 855.000 forint bérleti díj megtérítését igényelte. Leveléhez mellékelte a 2007. június 2. napján kelt bérleti szerződést, amely az ilyen típusú szerződések nem szokványos elemeként pontosan meghatározza a költözés költségeit is. A biztosított ingatlan nem vitásan lakhatatlan volt, az ezzel kapcsolatos építésügyi hatósági határozatot maga a felperes csatolta keresetleveléhez.

Az alperesnek a nem lakott ingatlanok tekintetében fennálló korlátozott helytállási kötelezettségre vonatkozó jogi álláspontja megismerését követően terjesztette elő a felperes azt a nyilatkozatát, amely szerint ő és családja nem lakott a bérelt ingatlanban, a szerződés megkötését kizárólag az indokolta, hogy a biztosított ingatlanban megrongálódott háztartási ingóságok pótlására megvásárolt új berendezési tárgyait a bérelt ingatlanban tudja tárolni. A másodfokú bíróság álláspontja szerint semmivel sem magyarázható, hogy a felperes pontosan meg nem határozott ingóságai tárolására jelentős összegű bérleti díjért lakást bérel, vállalja az ezzel kapcsolatos rezsiköltségek megfizetését, az ingóságok odaszállításának költségeit, miközben a bérbeadóval 2007. december 20. napján megkötött adásvételi szerződés alapján tulajdonába került ingóságokat a bérelt ingatlan melléképületéből a biztosított ingatlanba szállítja, ahol a tanúvallomások szerint is meglehetősen szerény körülmények között a garázsban él, megakadályozandó egy esetleges további jogosulatlan behatolást. Az alperes képviselője egyébként a másodfokú tárgyaláson felmutatott egy, a felperes által 2008. július 23. napján keltezett, és az alpereshez eljuttatott levelet, amelyben a felperes arra hivatkozva sürgeti a kárrendezési eljárás lezárását, hogy a végleges kár megtérítéséig családjával együtt albérletben kényszerül élni. A felperes fellebbezéséhez csatolt hatósági bizonyítvány pedig csak azt tanúsítja, hogy a felperesnek és két kiskorú gyermekének a bejelentett állandó lakóhelye nem változott, az ingatlan általuk való tényleges lakottságát azonban nem igazolja. Helyes tehát az elsőfokú bíróságnak az a megállapítása, hogy az első betörés időpontjában a biztosított ingatlan lakatlan volt, így a vagyonbiztosítás különös feltételei VII.2.2. pontjára is figyelemmel az alperes mindössze 318.000 forint megfizetésére köteles.

Alapos ugyanakkor a fellebbezés annyiban, hogy a rongálási kár összegét az első betörés esetében az alperes 60.000 forintban elismerte, így az elsőfokú bíróság által megítélt 45.000 forintot meghaladóan a felperes még további 15.000 forintra igényt tarthat.

A bérleti díjjal kapcsolatosan a felperes a perben igényt nem érvényesített, ezért a Pp.215.§-ára figyelemmel arról az elsőfokú bíróság nem is dönthetett.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság - az elsőfokú bíróság által a Ptk.293.§-a alapján alkalmazott elszámolást is figyelembe véve - az alperest terhelő marasztalás összegét 4.275.868 forintra, és ezen összegből 3.537.868 forintnak 2008. január 23. napjától, 378.000 forintnak 2008. november 21. napjától, 360.000 forintnak 2009. január 11. napjától járó, a késedelemmel érintett naptári félétet megegyező mértékű késedelmi kamatára felemelte, és ennyiben az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - a Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta.

A másodfokú bíróság döntésével az elsőfokú eljárásban a pervesztesség-pernyertesség aránya megközelítőleg azonos, ezért a másodfokú bíróság mellőzte a felperesnek elsőfokú perköltségben történt marasztalását, és a Pp.81.§-ának (1) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy mindegyik fél viseli az eljárásban felmerült költségeit. A pernyertesség-pervesztesség arányára figyelemmel fel kellett emelni az alperest terhelő elsőfokú eljárási illeték és állam által előlegezett költség összegét is.

A felperes 5.988.034 forint értékű fellebbezése 1.260.989 forint összeg erejéig volt sikeres, ezért a Pp.81.§-ának (1) bekezdése alapján a fellebbezés sikertelenségének arányában köteles az alperes részére ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget fizetni. Ennek összegét a másodfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése, valamint 4/A.§-ának (1) bekezdése alapján állapította meg. Az alperes a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986.(VI.26.) IM rendelet (Kmr.)13.§-ának (2) bekezdése alapján köteles a fellebbezési eljárási részilleték megfizetésére, míg a felperest terhelő fellebbezési eljárási illetéket a Kmr.13.§-ának (1) bekezdése és 14.§-a alapján az állam viseli.

Pécs, 2012. február 24.

dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. a tanács elnöke, dr. Kutasi Tünde s.k. előadó bíró, dr. Döme Attila s.k. bíró